

Flipped classroom va multimediya texnologiyalari orqali san'at ta'limini modernizatsiya qilish

Usmonov Umid Farxodovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” – ta'lim yo'nalishi

2-kurs talabasi

Anotatsiya: Ushbu maqolada san'at ta'limini modernizatsiya qilishda flipped classroom va multimediya texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotda flipped classroom modeli orqali o'quvchilar nazariy bilimlarni uyda mustaqil o'zlashtirishi, sinfda esa amaliy mashg'ulotlar va interfaol loyihalar bilan shug'ullanishi mumkinligi ko'rsatiladi. Multimediya texnologiyalari, jumladan video darsliklar, interfaol taqdimotlar va raqamli ilovalar o'quvchilarning badiiy tafakkurini, vizual idrokini va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ushbu yondashuv o'qituvchilarga darslarni individuallashtirish, o'quv jarayonini samarali boshqarish va o'quvchilarning ijodiy faoliyatini rag'batlantirish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: flipped classroom, multimediya texnologiyalari, san'at ta'limi, innovatsion pedagogika, vizual savodxonlik, interfaol o'qitish, ijodiy rivojlanish, 5–7 sinflar.

Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. San'at ta'limi ham bundan mustasno emas, chunki u o'quvchilarning ijodiy tafakkuri, estetik didi va vizual savodxonligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Flipped classroom modeli o'quvchilarga nazariy bilimlarni uyda mustaqil o'zlashtirish imkonini beradi, sinf esa amaliy mashg'ulotlar, loyiha ishlari va interfaol muhokamalar uchun ajratiladi. Shu tariqa, o'quvchilar faqat tayyor bilimni qabul qilmay, balki uni amalda qo'llashni o'rganadi va ijodiy qarorlar qabul qiladi.

Multimediya texnologiyalari, jumladan video darsliklar, interfaol taqdimotlar, raqamli eskiz va loyihalash ilovalari o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni interaktiv muhitda faol ishlashga jalb qiladi va badiiy tafakkurini kengaytiradi. Bu texnologiyalar yordamida o'quvchilar turli san'at asarlarini tahlil

qilishi, rang uyg'unligi, kompozitsiya va perspektiva kabi tushunchalarni amaliyotda qo'llashi mumkin.

Ushbu yondashuv o'qituvchiga darslarni individuallashtirish, o'quvchilar darajasiga moslash va ularning ijodiy rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi. Shuningdek, flipped classroom va multimediya texnologiyalari o'quvchilarni mustaqil ishlashga, tanqidiy fikrlashga va ijodiy qarorlar qabul qilishga o'rgatadi. Shu tariqa, san'at ta'limini modernizatsiya qilish jarayonida bu metodlar nafaqat texnik ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki o'quvchilarning estetik va ijodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Flipped classroom va multimediya texnologiyalari orqali san'at ta'limini modernizatsiya qilish o'quv jarayonini interaktiv, samarali va individual yondashuvga asoslangan shaklga keltirishga imkon beradi. Ushbu yondashuv 5–7 sinflarda tasviriy san'at darslarini o'tkazishda o'quvchilarning nazariy bilimlarni mustaqil o'zlashtirish, amaliy mashg'ulotlarda ularni qo'llash va ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Boshlang'ich bosqichda flipped classroom modeli o'quvchilarga nazariy materialni uyda video darsliklar, interfaol taqdimotlar yoki elektron kitoblar orqali o'rganish imkonini beradi. Sinfda esa o'quvchilar ushbu bilimlarni amaliy mashg'ulotlarda, guruh loyihalarida yoki individual ijodiy ishlar orqali qo'llaydi. Shu tarzda o'quvchilar nafaqat bilimni qabul qiladi, balki uni yaratishda va ijodiy qarorlar qabul qilishda faol bo'ladi.

Multimediya texnologiyalari darslarni boyituvchi vosita sifatida muhim rol o'ynaydi. Video darsliklar yordamida o'quvchilar mashhur san'at asarlarini o'rganadi, turli uslub va texnikalarni kuzatadi, rang uyg'unligi va kompozitsion yechimlarni tahlil qiladi. Interfaol taqdimotlar esa mavzuni vizual va interaktiv shaklda o'zlashtirishga yordam beradi. Masalan, o'quvchilar landsaft, portret yoki abstrakt tasvirlarni raqamli eskiz dasturlari yordamida yaratishi mumkin. Bu jarayon ularni tajriba qilishga, rang va shakl kombinatsiyalarini sinab ko'rishga va o'z ijodiy qarorlarini ishlab chiqishga undaydi.

O'rta bosqichda flipped classroom modeli o'quvchilarga murakkabroq mavzularni mustaqil o'rganish imkonini beradi. Ular video materiallar orqali kompozitsion qoidalar, perspektiva, yorug'lik-soya ta'siri, rang uyg'unligi va san'at asarlarini tahlil qilish usullarini o'zlashtiradi. Sinfda esa o'quvchilar ushbu bilimlarni amaliy mashg'ulotlarda qo'llaydi, guruh ishlari va loyiha asosida mashg'ulotlar orqali

hamkorlikda ijodiy qarorlar qabul qiladi. Shu bosqichda o'quvchilar tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi, o'z ishlarini baholash va takomillashtirishni o'rganadi. Multimediya vositalari yordamida ular turli san'at asarlarini solishtiradi, o'z ijodiy qarorlarini asoslaydi va estetik didini kengaytiradi.

Ilg'or bosqichda o'quvchilar mustaqil ijodiy loyihalarni yaratadi. Bu jarayonda ular flipped classroom orqali o'zlashtirgan nazariy bilimlarni amalda qo'llaydi va multimediya texnologiyalari yordamida ijodiy ishlari uchun turli vositalardan foydalanadi. Virtual galereyalar, chizish va loyihalash ilovalari, interfaol platformalar o'quvchilarga o'z ishlarini namoyish etish, fikr-mulohaza olish va boshqa o'quvchilarning ishlari bilan solishtirish imkonini beradi. Shu tariqa, o'quvchilar o'z badiiy qarashini shakllantiradi, shaxsiy uslubini rivojlantiradi va estetik qarorlar qabul qiladi.

Raqamli vositalar va multimediya texnologiyalarini qo'llash o'quvchilarda ijodiy tafakkur, muammoni hal qilish va vizual idrok qobiliyatlarini rivojlantiradi. Interfaol mashg'ulotlar va loyiha asosidagi ishlar o'quvchilarning mas'uliyatini oshiradi, guruhda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va darslarga qiziqishini kuchaytiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi raqamli texnologiyalar orqali individual yondashuvni ta'minlaydi, har bir o'quvchining ijodiy salohiyatini kuzatadi va rag'batlantiradi.

Shuningdek, flipped classroom va multimediya texnologiyalari o'quvchilarga san'at tarixini va turli madaniyatlarning badiiy an'alarini o'rganish imkonini beradi. Virtual galereyalar va interfaol resurslar orqali o'quvchilar dunyo san'ati bilan tanishadi, badiiy qarashini kengaytiradi va yangi uslublarni o'z ijodida qo'llashga intiladi. Bu esa 5–7 sinf o'quvchilari uchun san'at ta'limini modernizatsiya qilish, interaktiv va innovatsion muhit yaratish, shuningdek, ularning ijodiy va estetik kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Umuman olganda, flipped classroom va multimediya texnologiyalarini san'at darslariga integratsiyalash o'quvchilarda texnik ko'nikmalarni rivojlantirish, ijodiy tafakkurini mustahkamlash va estetik didini shakllantirish imkonini beradi. Bosqichma-bosqich yondashuv va interfaol metodlar orqali o'quvchilar nafaqat bilim oladi, balki uni amalda qo'llash, tanqidiy fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilishni o'rganadi. Shu tariqa, zamonaviy raqamli vositalar san'at ta'limini modernizatsiya qilishda asosiy

vosita sifatida namoyon bo‘ladi va 5–7 sinf o‘quvchilari uchun ijodiy, interaktiv va samarali ta’lim muhitini yaratadi.

Flipped classroom va multimediya texnologiyalari orqali san’at ta’limini modernizatsiya qilish 5–7 sinf o‘quvchilari uchun ta’lim jarayonini interaktiv, samarali va innovatsion shaklga keltiradi. Ushbu yondashuv o‘quvchilarning nazariy bilimlarni mustaqil o‘zlashtirishini ta’minlaydi, sinfda esa amaliy mashg‘ulotlar va loyiha asosida ishlash orqali ularni ijodiy faoliyatga jalb qiladi. Boshlang‘ich bosqichda o‘quvchilar oddiy shakl va rang mashqlarini bajarsa, o‘rta bosqichda murakkab kompozitsiyalar, tematik loyihalar va guruh ishlari orqali ijodiy qarorlar ishlab chiqadi. Ilg‘or bosqich esa o‘quvchilarga mustaqil ijodiy ishlarni yaratish, shaxsiy badiiy uslubini rivojlantirish va estetik qarorlarni mustaqil qabul qilish imkonini beradi.

Multimediya texnologiyalari o‘quvchilarning vizual idrokini, rang uyg‘unligi va kompozitsion yechimlarni tushunishini oshiradi. Video darsliklar, interfaol taqdimotlar va chizish ilovalari o‘quvchilarni tajriba qilishga, turli rang va shakl kombinatsiyalarini sinab ko‘rishga undaydi. Shu bilan birga, loyiha asosida ishlash va interfaol mashg‘ulotlar o‘quvchilarda mas’uliyatni oshiradi, tanqidiy fikrlash va guruhda ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Ushbu yondashuv o‘qituvchiga individual yondashuvni ta’minlash, o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini kuzatish va rag‘batlantirish imkonini beradi. Shu tariqa, flipped classroom va multimediya texnologiyalari 5–7 sinf o‘quvchilarida ijodiy tafakkur, vizual savodxonlik va estetik didni shakllantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Darslarni bosqichma-bosqich tashkil etish, interfaol va loyiha asosidagi mashg‘ulotlarni qo‘llash orqali o‘quvchilar o‘z badiiy qarashini mustahkamlash, ijodiy fikrlash va tanqidiy tafakkur ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniga ega bo‘ladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar bilan boyitilgan san’at darslari o‘quvchilarda darsga qiziqishni oshiradi va ularni kelajakda san’at sohasida ijodiy faoliyat ko‘rsatishga tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // *Педагогическое образование и наука*. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – С. 131–134.

3. Shovdirov S. Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – C. 02016.
4. Shavdirov S. Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // *AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – №1. – C. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // *Современное образование (Узбекистан)*. – 2017. – №6. – С. 15–21.
6. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // *Inter Education & Global Study*. – 2024. – №1. – C. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of the Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // *Science and Innovation*. – 2023. – T. 2. – №B10. – C. 192–198.
8. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // *International Journal on Integrated Education*. – 2023. – T. 4. – №3. – C. 60–66.
9. Eisner, E. W. *The Arts and the Creation of Mind*. Yale University Press, 2002.
10. Hetland, L., Winner, E., Veenema, S., & Sheridan, K. *Studio Thinking: The Real Benefits of Visual Arts Education*. Teachers College Press, 2013.
11. Mishra, P., & Koehler, M. J. *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge*. Teachers College Record, 2006.
12. Dewey, J. *Art as Experience*. New York: Minton, Balch & Company, 1934.
13. Winner, E., Hetland, L., Veenema, S., & Sheridan, K. *Studio Thinking 2: The Real Benefits of Visual Arts Education*. Teachers College Press, 2013.
14. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH // *Евразийский журнал академических исследований*. – 2023. – T. 3. – №12. – C. 193–196.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING

